

Karkkilan vesihuoltolaitoksen toiminnan arviointi

Riitta Ekuri

Sanna Lehtinen

22.6.2022

FCG.

Toimeksianto

- ✓ Karkkilan kaupunginhallitus on tilannut FCG:ltä vesihuoltolaitoksen toiminnan arvioinnin/auditoinnin.
- ✓ Toimeksiannon näkökulmat ovat seuraavat:
 - ✓ toimitaanko vesilaitoksen osalta taloudenpidossa oikein? Onko taseyksikön kirjanpito asianmukaista?
 - ✓ onko taseyksikön tuloksen käsittely kaupungin tilinpäätöksessä lainmukaista?
- ✓ Selvityksessä tarkasteltavat näkökulmat: Kuntalaki, KILA Kuntajaoston yleisohjeet, Vesihuoltolain säädökset
- ✓ Vesihuollon operatiivinen toiminta rajataan tämän arvioinnin ulkopuolelle

Arvioinnin johtopäätökset – näkökulma lainmukaisuus

- ✓ Vesilaitos on eriytetty kaupungin kirjanpidossa ja taloudenhoidossa Vesihuoltolain ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti.
 - ✓ Vesihuollon eriytetty tilinpäätös antaa sen toiminnasta oikean ja riittävän kuvan.
- ✓ Vesilaitos tulouttaa kaupungille kirjanpidollisesti korvausta peruspääomasta ja pitkäaikaisen lainan korkoa.
 - ✓ Vesihuolto on ylijäämäistä
 - ✓ Kuluttajariitalautakunta on arvioinut päätöksessään Diaarinumero 4292/39/2015, antopäivä: 16.2.2018 myös Vesihuollon maksuihin saa vesihuoltolain 18 §:n mukaan sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Naantalin kaupungin vesihuoltolaitos on todennut vastauksessaan kuluttajariitalautakunnalle, että kaupungin laitokseen sijoittaman pääoman tuotto 4,5 % ei ole tehnyt kuluttajille suunnattua vesihuollon maksua kohtuuttomaksi.
 - ✓ Peruspääomalle maksettava korvaus 3 % p.a. on lainmukainen
- ✓ Vesihuollon ylijäämäisyyteen sekä peruspääoman korkotasoon on syytä kiinnittää pitkällä aikavälillä huomiota, koska:
 - ✓ Vesihuoltolain 1 §:n mukaisesti, lain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemäröinti.
 - ✓ Vesihuoltolain 18 §:n 1 momentin (119/2001) mukaan vesihuollon maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Kohtuullista tuottoa arvioidaan aina tapauskohtaisesti.
- ✓ Tarkastelun tuloksena voidaan todeta, että:
 - ✓ Karkkilan kaupungin vesihuollon taloudellinen asema poikkeaa yleisestä vesihuoltolaitosten tilanteesta.
 - ✓ Vesihuollon jatkuvasti ylijäämäisistä tilinpäätöksistä voidaan päätellä, että joko taksataso on tarpeettoman korkea, toimintamenot alhaiset tai investointitaso on liian matala. Talousarviossa on viitattu 20 milj. euron laskennalliseen korjausvelkaan, joka osoittaisi tarpeen korottaa investointitasoa.
 - ✓ Vesihuollon keskimäärin 119 T€:n ylijäämällä voitaisiin laskennallisesti kattaa kertaluontoinen 3,5 miljoonan euron investointi (poistoaikaoletus 30 v)
 - ✓ Nykyisen kaltainen tilanne voi olla lainmukaista vain lyhyen aikaa. Pitkällä aikavälillä nykyisen kaltainen tilanne on tulkittavissa vesihuoltolain vastaiseksi, mikäli ylijäämien taso on pitkällä aikavälillä korkea kasvaen nykyisestä tasostaan.
- ✓ Vesihuollon hinnoitteluun, menoihin ja investointitasoon tulee kiinnittää huomiota. Ajantasainen vesihuollon kehittämissuunnitelma sekä pitkän aikavälin investointisuunnitelma ovat keskeisiä työkaluja vesihuollon johtamisessa ja kehittämisessä. Nämä asiakirjat on syytä päivittää ajan tasalle viipymättä.
- ✓ **Vesilaitoksen kirjanpito ja tuloksen käsittely kaupungin tilinpäätöksessä on lainmukaista.**

Arvioinnin johtopäätökset – näkökulma toimivaltuudet

Karkkilan kaupungin hallintosääntö (voimaan 1.6.2021):

- ✓ Hallintosäännön mukaan tekniselle lautakunnalle kuuluvat vesihuoltolain mukaiset kunnalle kuuluvat tehtävät. Vesihuoltolaitoksen lain mukainen tehtävä on toiminta-alueensa vesihuollosta (talousvesi, jätevesi) huolehtiminen. Muut tehtävät (kunnan vesihuollon kehittäminen, hulevesien hallinta) ovat kunnan tehtäviä, ellei vesihuoltolaitoksen kanssa toisin sovita.
- ✓ Tekninen johtaja johtaa toimialansa toimintaa. **Vesihuollon palvelualueetta johtaa palvelupäällikkö ja** palveluyksikköä palveluyksikön vastaava. Toimialajohtajat toimivat palvelupäälliköiden esimiehinä. Vesihuollon palvelupäällikkö on palveluyksikön esimies.
- ✓ Vesihuollon palvelualueen palvelupäällikön toimivalta on todettu seuraavasti:
 1. toimii suorien alaistensa esimiehenä sekä käy kaupungin johtamisjärjestelmän mukaiset kehityskeskustelut suorien alaistensa kanssa
 2. päättää talousarvion ja vuosisuunnitelman puitteissa palvelualueen hankinnoista ja urakoista sekä niiden lisä- ja muutostöistä, joiden kustannusarvio on alle 50.000 euroa
 3. hyväksyy vesi-, viemäri- ja hulevesiverkoston liittymistä sekä sprinkleriliittymistä koskevat sopimukset
 4. päättää vesihuoltolain 27-28 § :n mukaisten korvausten maksamisesta
 5. päättää talousarvion ja vuosisuunnitelman puitteissa palvelualueellaan ulkopuolisilta toimijoilta tilattavista töistä
- ✓ Talousarviota laadittaessa vesihuoltolaitoksen palvelualueen päälliköllä on **oikeus esittää** nykyisen tason ylittäviä investointeja. Lisäksi hänellä on mahdollisuus esittää myös muiden resurssien lisäämistä sekä asiantuntijapalvelujen hankintaa.
- ✓ Vesihuollon palvelupäälliköllä on ollut mahdollisuus esittää talousarviovalmistelussa nykyistä korkeampaa investointitasoa. Saadun tiedon mukaan näin ei ole viime vuosina tapahtunut.

FCG.

Hyvän elämän tekijät